

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ
Λ.ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ 124 74100 ΡΕΘΥΜΝΟ ΤΗΛ.-FAX 2831029016
E-mail is-reth@otenet.gr

Ρέθυμνο 20/11/2023
Αρ.πρωτ. 490

20 Νοεμβρίου: Παγκόσμια ημέρα κατά της κακοποίησης των παιδιών

Η παιδική κακοποίηση αποτελεί κοινωνικό φαινόμενο που εντοπίζεται σε κάθε ιστορική εποχή. Από τον Καιάδα της αρχαιότητας που δεχόταν τα παιδιά με αναπηρία ή φυσικά μειονεκτήματα, ως τη σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων κατά τη Βυζαντινή εποχή, τις θυσίες βρεφών για θρησκευτικούς λόγους το Μεσαίωνα, αλλά και την μετέπειτα παιδική εργασία και δουλεία ή το εμπόριο παιδιών για σεξουαλική εκμετάλλευση που συνεχίζονται ως και σήμερα.

Ως ιατροκοινωνικό πρόβλημα, η παιδική κακοποίηση αναγνωρίστηκε για πρώτη φορά από τον Αμερικανό παιδίατρο Kempe το 1962, που μίλησε για « το σύνδρομο του κακοποιημένου- χτυπημένου παιδιού».

Σήμερα, στον όρο «κακοποίηση παιδιού» περιλαμβάνεται κάθε μορφή βίας σε ανηλίκους. Για τα βρέφη και τα παιδιά , η βία αυτή συνίσταται στη σωματική, σεξουαλική, συναισθηματική κακοποίηση και παραμέληση από γονείς-φροντιστές και από άλλες μορφές εξουσίας. Οι συνέπειές της έχουν διάρκεια και επηρεάζουν τη μετέπειτα ζωή του παιδιού και μάλιστα τόσο εντονότερα και με χειρότερη πρόγνωση, όσο πιο πρώιμο είναι το στάδιο ανάπτυξης του παιδιού όταν κακοποιείται.

Μπορεί δε να επηρεάσει ακόμα και τη σωματική υγεία του παιδιού (ενδοκρινολογικά νοσήματα, προβλήματα του ανοσοποιητικού, προβλήματα σωματικής αύξησης, διανοητικής ανάπτυξης κτλ.)

Ως ενήλικες τα παιδιά αυτά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στις προσωπικές τους σχέσεις, δυσκολεύονται να αγαπήσουν και να εμπιστευτούν, έχουν τάσεις προς καταχρήσεις, αγχώδεις διαταραχές, κατάθλιψη. Επίσης άνθρωποι που είχαν υποστεί κακοποίηση ως παιδιά ενδέχεται να προβούν οι ίδιοι σε κακοποίηση παιδιών όταν ενηλικιωθούν ή σε άλλες βίαιες συμπεριφορές. Θα έχουν επομένως ως ενήλικες προβληματική ένταξη και αλληλεπίδραση με το κοινωνικό τους περιβάλλον.

Εκτιμάται ότι 1 δισεκατομμύριο παιδιά ηλικίας 2 ως 17 ετών έχουν υποστεί σεξουαλική ή συναισθηματική βία ή παραμέληση τον περασμένο χρόνο.

Από στοιχεία της UNICEF, 1 στα 8 παιδιά (12.7%) έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά ως τα 18 τους έτη. Ένα στα 20 κορίτσια 15-19 ετών (περίπου 13 εκατομμύρια!) έχουν υποστεί σεξουαλική βία έστω μία φορά στη ζωή τους. Οι «θύτες» είναι κατά 90% άνδρες, και τα κορίτσια είναι θύματα 2-3 φορές συχνότερα από τα αγόρια. Συχνότερα από τα κορίτσια φαίνεται να είναι τα αγόρια θύματα σεξουαλικής κακοποίησης σε οργανωμένες δομές. Τα στοιχεία όμως που έχουμε αποτελούν την κορυφή του παγόβουνου, γιατί πολύ συχνά τα περιστατικά κακοποίησης δεν αποκαλύπτονται ή για πολλούς λόγους αποσιωπούνται.

Για την Ελλάδα δεν έχουμε επίσημα στοιχεία, γιατί δεν υπάρχει ένα στατιστικό σύστημα ενιαίας αποτύπωσης του φαινομένου. Επομένως η εξέλιξη και η διαχρονική του εικόνα στη χώρα μας καθίσταται δυσχερής και η όποια σύγκριση των στοιχείων στο χώρο και το χρόνο περιορισμένη. Στη χώρα μας επίσης δεν υπάρχει ενιαίος κρατικός φορέας πρόνοιας με διεπιστημονική ομάδα και πλήρη στελέχωση που να έχει και την αποκλειστική ευθύνη για εξατομικευμένο σχέδιο αποκατάστασης των παιδιών που κακοποιούνται και στήριξης των οικογενειών τους, όπως απαιτείται. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα παιδιά αυτά να καταλήγουν σε κάποιο Νοσοκομείο με εισαγγελική εντολή, σε εντελώς ακατάλληλο περιβάλλον όπου παραμένουν μέχρι και μήνες και στη συνέχεια να τα αναλαμβάνουν ιδιωτικοί –φιλανθρωπικοί οργανισμοί ή ΜΚΟ («χαμόγελο του παιδιού», σωματείο Elisa, «μαζί για το παιδί», εκκλησιαστικά ιδρύματα κ.α.).

Απαιτείται επίσης επαρκές και κατάλληλο προσωπικό στις κοινωνικές υπηρεσίες Δήμων και Περιφερειών, που έχουν την ευθύνη για τον έλεγχο των καταγγελιών για κακοποίηση, παραμέληση και επισφαλείς συνθήκες διαβίωσης των παιδιών, αλλά και την προετοιμασία γονέων για υιοθεσία ή αναδοχή.

Η θέσπιση του ακαταδίωκτου για τη διατύπωση υπόνοιας κακοποίησης παιδιού, θα μπορούσε να «σπάσει τη σιωπή» και θα διευκόλυνε την ανίχνευση περιστατικών και έγκαιρη παρέμβαση, ενώ και η επίσπευση των διαδικασιών ανάθεσης σε ανάδοχη οικογένεια θα ευνοούσε τη «θεραπευτική» ένταξη αυτών των παιδιών σε μια οικογένεια.

Η κακοποίηση και παραμέληση όμως των παιδιών ουσιαστικά αντιμετωπίζεται με πρόληψη και για να είναι αυτή αποτελεσματική πρέπει να στοχεύει στα πραγματικά αίτια του φαινομένου.

Παράγοντες που ευνοούν και συντηρούν τη βία με αποδέκτη τα παιδιά είναι η έλλειψη παιδείας, οι διακρίσεις και ο κάθε είδους ρατσισμός, η δυσχερής πρόσβαση σε δημόσιες δομές Ψυχικής Υγείας και απεξάρτησης από ουσίες, η έλλειψη δικαιοσύνης, οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες, η φτώχεια, οι μεγάλες φυσικές καταστροφές, οι μετακινήσεις πληθυσμών (πρόσφυγες), οι πόλεμοι.

Στόχος του ΠΟΥ και της UNICEF σε διεθνή συμφωνία είναι η εξάλειψη

της βίας προς τα παιδιά ως το 2030 με την εφαρμογή επτά επιστημονικά τεκμηριωμένων στρατηγικών πρόληψης (πρόγραμμα INSPIRE). Πόσο εφικτός μπορεί όμως να είναι αυτός ο στόχος όταν σήμερα μαίνονται παγκοσμίως αρκετοί πόλεμοι με ήδη χιλιάδες παιδιά θύματά τους; Στον ανεξέλεγκτο βομβαρδισμό της Γάζας έχουν ήδη σκοτωθεί 6.000 παιδιά και γνωρίζουμε ότι όλα όσα θα σωθούν, μία γενιά ολόκληρη, θα είναι βαριά κακοποιημένα σωματικά και σίγουρα ψυχολογικά με ότι αυτό συνεπάγεται για τη μετέπειτα υγεία, ατομική και κοινωνική τους ζωή. Επομένως είναι δύσκολο να μιλάμε για εξάλειψη της παιδικής κακοποίησης όσο οι παθογένειες που τη γεννούν και τη συντηρούν μένουν ανεξέλεγκτες, όσο υπάρχει βία σε οποιαδήποτε μορφή. Και για να επαναπροσδιορίσουμε το ρόλο της παιδικότητας και του παιδιού στην πρόοδο και την εξέλιξή μας ας ακούσουμε τα λόγια του Ποιητή ή... του Προφήτη:

«Και μια γυναίκα που βαστούσε ένα μωρό στην αγκαλιά της, είπε:
Μίλησε μας για τα παιδιά.
Και είπε αυτός (ο προφήτης):

Τα παιδιά σας δεν είναι δικά σας παιδιά.
Είναι οι γιοι και οι κόρες της λαχτάρας της ζωής για τον εαυτό της.
Έρχονται στον κόσμο μέσα από σας, αλλά δεν προέρχονται από εσάς,
Και παρότι είναι μαζί σας, δεν ανήκουν σε σας.

Μπορείτε να τους δώσετε την αγάπη σας, όχι όμως τις σκέψεις σας,
Γιατί έχουν τις δικές τους σκέψεις.
Μπορείτε να στεγάσετε το σώμα τους, όχι όμως την ψυχή τους,
Γιατί η ψυχή τους ζει στο σπίτι του Αύριου,
που εσείς δεν μπορείτε να το επισκεφτείτε ούτε καν στα όνειρά σας.
Μπορείτε να πασχίσετε να τους μοιάσετε, μην
προσπαθείτε όμως να τα κάνετε να σας μοιάσουν.
Γιατί η ζωή δεν πηγαίνει πίσω, ούτε μένει στο χτες.»

Χαλίλ Γκιμπράν, Ο Προφήτης, Ο Κήπος του Προφήτη

ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ